

Kultuuri ja spordi valdkonna töörühma ettepanekud

nr	Eesti Linnade ja Valdade Liidu ettepanekud ja selgitused	Ministeeriumi seisukoht	Töörühma kokkulepe, eriarvamused (03.05.2024 kohtumine)
ELVL prioriteetidid:			
1.	Suurendada rahvaraamatukogude toetust, sh muuta teavikute toetuse määra põhimõtteid. Vajalik on Kultuuriministri määruse „Rahvaraamatukogudele riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord“ põhimõtete muutmine. Kuna erinevaid asutusi väiksemates piirkondades järjest suletakse, näiteks pangad, telekommunikatsiooni teenused jne, siis e-teenuste kasutamise näol osutavad raamatukogud järjest uusi teenuseid kohalikele elanikele. Seoses kasvava koormusega on vaja raamatukogude toetust suurendada, et tagada nende jätkusuutlikkus ja kvaliteetsed teenused kogukonnale. Teavikute toetuse arvutamisel on Tallinna rahvaraamatukogudele mõeldud teavikute toetuse määra korrutamise koefitsiendiga 0,6 on ebaõiglane ja Tallinna elanikke diskrimineeriv. Näiteks Tallinna linna kõrval asuvate Harjumaa valdade (Viimsi, Saue, Saku jt) toetust ei korrutata koefitsiendiga. Teavikute soetuse toetust arvestatakse elaniku kohta, seega määrab regulatsioon Tallinnas ja Tartus elavale lapsele väiksema toetuse kui Harjumaal elavale lapsele. Arvestamata jääb, et Tallinn on mitmekeelne linn ning Tallinna Keskraamatukogul erinevalt Harjumaa valdade raamatukogudest on kohustus tagada mitmekeelne kogu. Määruses toodud selgitus „muude raamatukogude suur osakaal Tallinna ja Tartu teeninduspiirkonnas“ on lihtsustatud ja pealiskaudne. Rahvaraamatukogu ja teadusraamatukogu kogude komplekteerimise põhimõtted on väga erinevad, kuna nende raamatukogude sihtrühmad on erinevad. Samuti on eri raamatukogutüüpidel omad komplekteerimispõhimõtted, mille eesmärk on vältida dubleerimist meie suhteliselt väikeses riigis. Võimalik muutus ei eelda praeguse toetuse kogusumma ümberjagamist ehk väiksematelt omavalitsustelt äravõtmist vaid lisaraha, et taanduks Tallinnale ebavõrdselt seatud koefitsient.	KUM peab raamatukogude valdkonna arendamist (sh teavikute kättesaadavuse suurendamist) oluliseks. Ühe osana on teavikute kättesaadavuse suurendamise eesmärk ka rahvaraamatukogude reformi eesmärkides kajastatud. <u>Kokkuvõttes:</u> Hetkeseisuga võtab KUM eesmärgiks tagada 2025. aastal vähemalt 2024.a tasemel teavikute soetuse toetuse kohaliku omavalitsuste rahvaraamatukogudele ehk 2,025 miljonit eurot. Võimaluse avanemisel taotleda täiendavaid vahendeid riigieelarve läbirääkimistel, on KUM-il valmisolek esitada vastav taotlus teavikute soetuse toetust tõsta. Taustainfoks (raamatukogureformi eesmärgid): 1) Käivitada üle-eestiline e-väljaannete laenutus MIRKO platvormilt (mirko.ee), et e-ja audioraamatud jõuaks kõigi lugejateni üle Eesti (käivitati 2023); 2) Parandada pimedate raamatukogu teenuste üle-eestilist kättesaadavust selle sihtrühmadele ja tagada e-teenuste jätkusuutlik arendus (2023. a-st täidab Rahvusraamatukogu Eesti Hoiuraamatukogu ja Eesti Pimedate Raamatukogu ülesandeid). 3) 2023. a algatati raamatukogude kiirendi (0,5 mln eurot), et parandada 502 rahvaraamatukogu tehnilist võimekust ning luua lugejale paremad tingimused raamatukogus töötamiseks (ruumide ümberkujunduse	<u>Kokkulepe:</u> Tegemist on olulise teemaga. Võimaluse avanemisel taotleda täiendavaid vahendeid riigieelarve läbirääkimistel, on KUM-il valmisolek esitada vastav taotlus teavikute soetuse toetust tõsta.

	Tallinna peaks reeglite järgi saada oma osa, ehk 1,0 = 678 333 eurot. Aga Tallinnale antakse koefitsiendiga 0,6 = 407 000 eurot. Seega jääb Tallinnal tegelikult puudu 0,4 = 271 333 eurot. Võimalik maksumus vajab täiendavaid läbirääkimisi ministeeriumiga. 2025.a 2,5 mln 2026.a 2,63 mln 2027.a 2,76 mln 2028.a 2,76 mln	toetamine, uued arvutid raamatukogus, avatud raamatukogu tehnika jm); 4) <u>Võimalusel suurendame teavikute toetust, mille tulemusel saavad raamatukogud mitmekülgset kogusid kujundada ja regionaalselt väljaanded kättesaadavaks teha.</u> 5) Toetada eestikeelsete väljaannete kirjastamist ja laenutamist (sh autoreid, illustraatoreid, tõlkijad) (2024. riigieelarves on suurendatud Autorihüvitisfondi laenutushüvitise mahtu).	
Täiendav ettepanek:			
2.	Töötada välja sihtotstarbeline toetusmeede magistriskraadiga kultuuritöötajate töötasu toetuseks KOVides. Kuna maakonna-raamatukogude süsteem korraldatakse uue rahvaraamatukogude seaduse jõustumisel 2025.a ümber, siis teeme ettepaneku suunata ümberkorraldustest vabanev raha sihtotstarbeliselt KOVide magistriskraadiga kultuuri- ja raamatukogutöötajate palgatoetuseks ja töötada välja vastav toetusmeede.	Rahvaraamatukogude reform lähtub riiklike ülesannete ümberkorraldamisel arengukava „Kultuur 2030“ eesmärkidest. Maakonnaraamatukogudele rahvaraamatukogu seadusega delegeeritud riiklike raamatukoguteeninduse koordineerimise ülesannete ümberkorralduse ressurss suunatakse täies ulatuses kõigi KOVide rahvaraamatukogude teenuse arenguks ja toetuseks (sh ühtse üleriigilise raamatukogusüsteemi ja selle e-kataloogi haldamisele, et tagada kõigi KOVide elanikele ühetaolise ligipääsu aja- ja asjakohastele kogudele, sh digitaalsetele ressurssidele üle Eesti). Kuna reformi kohaselt on rahvaraamatukogudele nimetatud uue süsteemi kasutamine terviklikult tasuta teenus, siis vastavad kulud kaetakse reformi ümberkorralduse tulemusena tekkinud ressursist. Magistrikraadiga kultuuritöötajate töötasu toetuse meede KOVidele on laiem teema kui riiklike raamatukoguteeninduse koordineerimise ülesannete ümberkorraldamine. Hetkel puudub KOV-idelt sisend	<u>Kokkulepe:</u> Jätkata teema arutamist, sh koondada koostöös vastavad lähteandmed ja viia läbi analüüs vastavate järelduste ja seisukohtade kujundamiseks.

		või põhjalik analüüs, milline on optimaalne arv kõrgharidust nõudvaid ja mittenõudvaid kultuurivaldkonna ametikohti, mille osas veel pole sihtotstarbelisi toetusi ning millistele valdkondadele oleks mõeldud sihtotstarbeline töötasutoetus. <u>Kokkuvõttes:</u> KUM on valmis teemat edasi arutama, kuid märgib, et vajalik on lähteandmete alusel vastava põhjaliku analüüsi läbiviimine enne vastavate järelduste ja seisukohtade kujundamist.	
--	--	---	--